

За Українську Самостійну
Соборну державу!

Воля народам!
Воля людям!

У КИЇВІ В ПЕЧАТІВНІ "УКРАЇНСЬКА ПЕЧАТНИЦЯ"
 ВІДПОВІДАЮЧІЙ РЕДАКТОР П. П. ПЕЧЕНКО
 ЗАКАЗ № 1000
 ВІДПОВІДАЮЧІЙ ЗАКАЗНИК П. П. ПЕЧЕНКО
 ВИДАНО В КИЇВІ В ПЕЧАТНІЦІ "УКРАЇНСЬКА ПЕЧАТНИЦЯ"
 ВІДПОВІДАЮЧІЙ РЕДАКТОР П. П. ПЕЧЕНКО
 ЗАКАЗ № 1000
 ВІДПОВІДАЮЧІЙ ЗАКАЗНИК П. П. ПЕЧЕНКО

Е д - м е н у а р
 Генерального Секретаря Закардонних Справ
 Української Головної Визвольної Ради
 на Мирну Конференцію в Парижі

Видавня Закардонного Представництва Української
 Головної Визвольної Ради /УГВР/
 КОВТОНЬ 1946

Від Редакції

Дня 1 жовтня 1948 року вислав Генеральний Секретар Закордонних Справ Української Головної Визвольної Ради до Секретаріату Мірної Конференції в Парижі та до окремих делегацій Ед-мемуар, що його зміст тут подасмо.

До згаданого Ед-мемуару додучено супровідне письмо спікумного змісту:
"Дорожниця!"

Дня 1 вересня 1948 року було вислано Вам опільний меморіал делегата отвільного Уряду Української Народної Республіки та Генерального Секретаря Закордонних Справ Української Головної Визвольної Ради, в якому було з'ясовано становище українського народу до питання репрезентації України на мирній Конференції. Тепер має честь верстати Вам ед-мемуар про розвиток ситуації в Україні в останніх роках та про суттєвий стан боротьби українського народу за нову державну незалежність. Наші висновки мають окреме значення у зв'язку з тим, що іі зараз проводять більшовики в Україні та в цілому СРСР?

Генеральний Секретар
Закордонних Справ
Української Головної Визвольної Ради.

Публікуючи наведено Ед-мемуар, хочемо привітати частинно розмакнети українське громадянство нова рідними землями про це українську економічно-політичну діяльність, до ведеться сьогодні сарух чужого нам світу, з якої головним завданням є поіформувати цей світ про суттєву визвольну боротьбу українського народу на його рідних землях.

Українська Народна Республіка
Секретаріат Головної Визвольної Ради
Генеральний Секретар

ІІ-МІСЯЦЬ

Розвиток ситуації в Україні в останніх роках та сучасний стан визвольної боротьби українського народу

1. Українські визвольні змагання в роках 1917-21.

В 1917 році, в дні розвалу російської імперської держави, український народ відновив свою державу, яку він утратив у 18 столітті. Українська Народна Республіка, що в той час повстала, була висловом воли всього українського народу. Вона була визнана рядом тодішніх держав, м.ін., Францією та Великою Британією.

Не зважаючи на те, що російська комуністична партія, яка в той час здобула владу в Росії, вважала ключ самовизначення народів колишньої імперії та до українського уряду мав соціалістичний характер, молоді українська держава стала вже в перших місяцях її існування предметом агресії зі сторони більшовицького уряду в Москві. До своєї агресивної постану у відношенні до України більшовики намагалися обґрунтувати тим, що, посилаючись на Україну окупувала "реакція", наслідком причиною більшовицької агресії було змалення більшовиків шукати Україну знову в склад відновленої ними російської імперії.

В ті ж дні Москва, всупереч волі українського народу насиділа в Харкові т.зв. український комуністичний уряд, до виконувачи накази своїх московських зверхників, почав боротьбу проти української держави. В цей спосіб московські більшовики хотіли надати своїй агресії характеру української громадянської війни, а російську інтервенцію звести до зничайної "помощі" "братньому уряду" - української Радянської Соціалістичної Республіки.

Але всупереч тим тенденціям Москви, війна

в Україні прибрала нормальний характер міжнародної війни, в якій виступав, з одного боку, український народ зі своїм легальним урядом, а з другого боку, Москва, як агресор, що без відповідання війни намагалася своїми військовими окупувати чужу територію.

Оборонна війна України проти московської агресії тривала чотири роки. Україна, яка своєю боротьбою захищала в той час світ перед наступом більшовизму на захід, вона наважувати війну здана виключно на власні сили.

У висліді кільмакратно переважної сили ворога Україна була окупована більшовиками. Та в цей спосіб боротьби українського народу не скінчилося. Вона перейшла тільки у нову стадію. Уряд Української Народної Республіки та голова держави Симон Петлюра, хоч були змушені покинути територію України, з боротьби за українську самостійну державу не зрештнуливали і продовжували її далі на емії. Діяльність Президента Петлюри була для більшовиків така небезпечна, що їхні агенти вбили його в 1926 р. в Парижі, думаючи, що закінчували провідну частину, закінчують в цей спосіб і сам український визвольний рух.

Внаслідок боротьби проти більшовизму, мусів український народ вести також оборонну війну проти польської агресії. Польки скористали з того, що українські армії були зайняті боротьбою проти більшовиків і в 1918 році підступно напали на західну Україну, на якій тоді також було відновлено українську державу. По одному році совєтот війни проти польської агресії, українські армії, що знаходилися між двома фронтами, більшовицьким і польським, були змушені опустити західну Україну і дати піддержку тим українським арміям, що в той час боролися проти більшовиків.

2. Вия 1920-1939 року

У виконанні мирного договору в Ризі та інших договорів, територія Української Народної Республіки була поділена на чотири частини. Найбільша частина знайлася під більшовицькою загарбницею, у формі т.зв. Української Радянської Соціалістичної Республіки. Друга, доволі велика частина, тобто західна Україна, була вшучена насильно до польської держави. Решта українських земель були вшучені до Румунії і Чехословаччини.

Програма війни не послабила невдоволеної боротьби українського народу. Вона, як сказано, тільки змінилася в інших формах. Під більшовицькою загарбницею, доневоле по скінченні війни, проходили українські повстання проти чужого України більшовицького режиму. Щоб зягокоти українські народні маси, більшовики були змушені надати, створення ними з тактичних причин, українській РСР певні форми незалежності. Для того УСРР з початку існувала як оповидно особі держава, зв'язана з Росією тільки "військовим союзом", задержуючи певні форми суверенності в законодавчій діяльності, мала свої окремі закордонні Представництва, заключувала договори та загально мала, принаймні теоретично, прерогативи підмету міжнародного права.

Але такий стан довго не тривав. В 1928 році повстав на основі договору всіх совєтських республік, між ними і УСРР, - союз Совєтських Соціалістичних Республік. У виконанні того договору Україна "добровільно" зреагувала зі своїх теоретичних суверенних прав в користь ССРСР. З того часу і теоретичне і практичне обмеження прав УСРР в користь центральної московської влади присвоєв характер некриваний характер.

По звільненні на рівнородні більшовицькі підступні маневри, український народ траував

завжди більшовицькому режиму в Україні, як борю-
 му займалася та проти всіх борючись. Незволь-
 на боротьба українського народу була ведена
 в той час у двох формах: 1/ підпільної конспі-
 рації та 2/ легальної опозиції.

Після закінчення періоду масових проти-
 більшовицьких повстань в Україні, до довгий
 час робила історичною советською владою на те-
 риторії України, український незвольно-рево-
 люційний рух прибрал форму тайних політичних
 організацій. Найважливішою з них була Спілка
 Незалежна України. Відомий в Москві констр-
 процес супроти частини її членів з професором
 Євремюком на чолі, домагався, що це був рух, в
 якому брали участь всі суспільні верстви Укра-
 їни, відомо з високими державними урядовцями.
 З часом до незвольно-революційного руху з'яву-
 валося багато тих українських комуністів, які
 побачили в якому напрямку йде розвиток ситуації
 в Україні та ствердили, що легальна боротьба
 за повну державну незалежність України в один-
 да СРСР не доведе до жодних реальних резуль-
 татів.

До українських комуністів та реші той інте-
 лігентський елемент, що уважав неадекватними
 революційні методи боротьби, включився в дер-
 жавний апарат УРСР та старався впливом легаль-
 ної опозиції проти лінії наказаної з Москви,
 викладати український зміст у форму УРСР. Та цей
 метод боротьби з авторитарною більшовицькою
 системою показався дуже скоро мало успішним.
 Москва побачила, що українські комуністи в
 той час також змирилися до здобутти державної
 незалежності України, що на практиці означа-
 ло б відірвання України від московського цен-
 тру. Тому від 1930 року почалося сильна мос-
 ковська реакція як в Україні. Москва звинув-
 дила українських комуністів ухил в "буржуазному на-
 ціоналізмі" та по черзі ліквідувала провідних

українських діячів, зокрема ряд міністрів УНР. В цей спосіб була ліквідована така найкваліфікованіша представниця українських комуністів та діячів як Скрипник, Квицький, Волобуєв, Бумозань та багато інших, що змагали до справжньої державної незалежності України.

Разом з ліквідацією політичних керівників УНР прийшла також ліквідація культурних та суспільних діячів. Сотні тисяч українців опинилися в концтаборах і тюрмах, або були прямо знищені через голод. СРСР був уже тоді централизованною російською імперією, що поневоляє інші народи.

Такий оборот справи, що показав неспроможність дегальних форм боротьби проти більшовицького тоталізму, пересунув точку тяжести на піднявши форми визвольної боротьби українського народу. Від 1930 року немає вже майже дегальної опозиції в Україні, і майже вся боротьба переходить в підпілля. Це було тим більше зрозуміле, що Москва короткими методами почала винищувати маси українського народу. Жорстоко втучно викликаного голоду в Україні в 1933 році згинувало кілька мільйонів людей. Водночас в рр. 1934-37 були проведені в Україні чистки, що принесли велике знищення зокрема серед української інтелігенції. Та це не здалося сили українського націоналізму, що ніде-май в Москві, був водночас виразником прагнень українських мас до повної державної незалежності. Про це переконують нас пісенні воєнні роки та сучасна діяльність в Україні.

Уже іншими шляхами пішов розвиток української політичної боротьби за незалежність на тих українських етнографічних територіях, що опинилися поза межами СРСР, тобто передусім в Західній Україні, під польською займанщиною.

Як згадано вище, західні українські землі були проти воли українського народу прилучені

до польської держави. Як було передбачено в рішенні Ради Амбасадорів в 1923 р. ці землі мали користуватися певною автономією, того однак польський уряд ніколи не здійснив. З уваги на те, що Польща була в першому десятиріччі свого існування демократичною державою, українці мали певну змогу в межах Польщі легальними засобами боротися за свої політичні права. До і робили українські політичні партії. борючись за політичні, культурні та господарські права українського народу, ті партії стояли на становищі, що остаточно їх ціллю є об'єднання всіх українських земель в українській державі.

В принципі все українство негувало польську владу на українських західних землях, що виявилось, між іншим, в тому, що в українській публіцистиці називано поляків стало окупантами, щоб підчеркнути факт насильня та тимчасовості існуючого стану.

Ново легальними українськими партіями, такими як українське Національно-демократичне Об'єднання, партія соціал-радикалів, соціал-демократична партія та католицькі партії, була одна українська підпільна організація, що стояла на строго едстремистичному становищі у відношенні до Польщі. Це була українська Вільна Організація /ВГО/, заснована старшинами бундної української армії. Ця організація поставила собі за завдання підготувати повстання проти Польщі і посоромити польську екстермінаційну політику при допомозі терору, зверненого проти тих поляків, що найбільше провинилися супроти українського народу. Ця Організація, дуже впливовою серед колишніх комбатантів та молоді, керував полковник Євген Коновалець, що жив на еміграції в Женеві.

Розвій подій в УРСР, про який ми згадували, а також політичні перемини в Польщі, які пере-

ставляли її з рейок демократії на рейки тоталітарно-диктаторської держави, переконували західних українців, що тактика легальної політичної боротьби буде показуватися зараз більше недоцільною тому, що можливості її ведення стали зараз вичерпані. Це було причиною, що політичні легальні партії почали зараз більше тратити свої впливи в користь підпілля.

З другого боку, Провід УВО, здобувавши зараз більші впливи на маси, побачив, що до теперішніх рамок організації є за вузькі, та що треба переставити організацію з військово-революційної на політично-революційну. Так само вийнялася потреба перемістити її з західно-української організації на загальноукраїнську революційну організацію, яка поставила б собі за завдання об'єднати революційні сили цілої України, отже, також УРОР та разом розвинути широку акцію в напрямі відновлення незалежності України.

На конгресі українських революціонерів та провідних політичних діячів в 1929 р. різном заступити УВО новою політичною революційною організацією, що мала б докладно розроблену політичну, соціальну, та економічну програму. Конгрес змінив назву УВО на Організацію Українських Націоналістів /ОУН/, при чому під українським націоналізмом розумілося український визвольний рух, що прагнув до відбудови знові незалежної української держави. Цей рух, вийнявши органічно з чисто українського ґрунту, був висловом волі українського народу. Всі українські політичні партії вважали себе в основі націоналістичними, отже такими, що прагнуть до відбудови державної незалежності України. Також більшість називали завжди і називають боротьбу визвольну українського народу українським націоналізмом.

Почавши з 1929 р., ОУН розвиває дуже живу діяльність в західній Україні та здобуває собі

там переважачі впливи серед населення. В парі з тим ідуть енергієні намагання Організації похитати свою роботу на терені УРСР. Тіж праці відхасотья передусім полковники Євген Коновалець, що був головою Проводу ОУН. На ація була настільки успішна, що більшовиким була змушені її протиставитися радикальними засобами. Від кулі агента НКВД гине в Роттердамі в 1938 році полковник Євген Коновалець, подібно, як в 1926 р. згинув президент Пейлара. Але і та велика жертва, яку поніє український народ не поспадина його дальшої визвольної боротьби.

Визвольна боротьба українського народу, а зокрема боротьба ОУН була ведена також на тих українських землях, що були влучені до Румунії і Чехословаччини. Розміри цієї боротьби були невзначені невеликими розмірами тих українських теренів. Тим не менше визвольна боротьба велася там під гаслом відбудови незалежної української держави та прилучення тих земель до українського материка. Висновом того стали події, що мали місце в Карпатській Україні в 1938 і 1939 рр. Коли в 1938 р. восени Чехословаччина була перебудована на федеративних основах, ОУН розвинула широку діяльність в тій малій гірській країні. Внаслідок тих заходів удалося там спершу створити автономну державу, а по анексії чеських земель Німеччиною - самостійну. Не сподівавчись, щоб Карпатська українська держава могла б бути сама життєдатною, ввавши під увагу її волицину, географічне положення та економічні ресурси, ОУН все-таки використала цю нагоду, щоб виявити перед світом тенденції української нації до незалежності. Героїська оборона Карпатської України імпровізованою українською армією, зложеною з карпатських українців та з добровольців усіх земель України перед угорськими агресорами, що за ініціативою та згодою Німеччини намагалися влучити Карпатську Україну до Угорщини, з'єдна-

да ця малі частини українських земель симпатії світової opinii.

Тут треба додати, що тоді в м.Березні 1939 року внаслідок перші стріли проти т.зв. німецького ладу в Європі. Їх віддали на нашу руку змобілізованим українським збройними частини в обороні державної незалежності України.

Не діялось в той час, коли, напир., добре узброєна чеська армія не віддала одного стрілу до наступавчих німців та віддала чехословацьку в руки Німеччині.

В. Від 1939 до 1945 року

Напередодні другої світової війни була на українських землях така ситуація, до головний змінар визвольної боротьби українського народу спочивав передусім на українському підвіллі. Це в цілому відносилось до теренів УРСР, хоч боротьба була обмежена силами більшовицького терору. Знов же в Західній Україні, під польською окупацією, з кожним днем зменшувалися можливості легальної боротьби, а ОУН ставала coraz більше керівником цілої визвольної боротьби українського народу. Цей процес знайшов своє нове підтвердження і скріплення від початку другої світової війни.

Упадок Польді та придушення Західної України до УРСР створили зовсім інші політичні умови в Україні. Бю легальні українські політичні партії, що існували в Польді, в підсоветській дійсності перестали існувати, бо вони, як це показала практика українських комуністів, не дозволяли на ніяку легальну політичну боротьбу. Одиноким носієм самостійницького руху стала ОУН, що в умовах більшовицької дійсності єдина не зложилася зброї. В нових умовах, ОУН тепер більш-менш досі поєдиє свої акції на цілу українську

територію та став найбільшим ворогом більшовицького режиму в Україні. Український націоналізм, до якого більшовики так завзято вимагали довгі роки свого панування в Україні та який, як на ім видавалося, мав бути остаточно змодований в рр. 1934-37 відкив назово у формі широкої політичної підвільної боротьби ОУН?

Таку саму послідовну і незалежну політику веде самостійницька ОУН в часі н і м е ч ь-к о ї о к у п а ц і ї України. Провідні українські самостійницькі круги не мали жодних ілюзій щодо фактичних планів Німеччини у відношенні до України. В тому відношенні новітнім прикладом міг служити досвід 1918 р., коли німці ще раз були в Україні. Багатомовними фактами для українців було також поступовання Німеччини в час існування Карпатської України, так само, як вихання Польщі одного з провідних діячів українського самостійницького руху в 1934 р., всупереч всім написаним законам права ашило.

Тим не менше українці врахували те, що відна Німеччини проти СРСР відкриє нові можливості боротьби за українську державу. Українцям було певно, що тут ітине зарівно про боротьбу проти давніх, як і проти нових займанців, отже, проти німців і більшовиків. Вислід негативного відношення до німців був даний на еміграції в заяві егзильського Уряду Української Народної Республіки в Парижі 1940 р. Водночас на українських землях ішла підготовка до того, щоб в надходячий час дати вислів незалежності української політичної боротьби за власну державу проти всяких займанців. В квітні 1941 р., отже, на два місяці перед війною на сході, була внесена на конгресі ОУН, яка в той час станула під керівництвом Степана Бандери, постановою про те, що український народ буде продовжувати свою незвольну боротьбу за власну державу, незалежно

від усіх можливих територіальних змін на сході Європи.

Вірна цій постанові ОУН, дава ймо в перших днях війни на сході ініціативу для виявлення незалежної волі українського народу. В день 30 червня 1941 року українські Національні Збори у Львові поклали до життя тимчасове Українське Державне Правління, яке зразу перейняло на себе відбудову незалежного державного життя на землях України. Постановлені перед добою факт та засночені тим німці, що від кількох днів намерували на схід, прийняли зразу гострі репресійні засоби супроти створеного Українського Правління та інших визначних провідних постатей українського політичного життя. В цей спосіб до німецьких концтаборів дісталися тисячі українських патріотів з Головою тимчасового Правління Проводом Стецьком та Головою Проводу ОУН Степаном Бандерою на чолі. Новий німецький окупант, що прийшов в Україну з плямом її поневолення, скидає рукавицю. Український народ під проводом ОУН прийняв цей виклик з того часу, отже, дослівно з перших днів німецької окупації України, почалася завзята боротьба між новим окупантом України, а революційним українським рухом, боротьба, яка коштувала українці сотні тисяч жертв та колосальних змищень. При тому треба підкреслити, що боротьба з німецькою окупацією в Україні почалася в час найбільшого розвитку німецької могутності, в час найбільших мілітарних перемог Німеччини.

Вона розгорілася в Україні вже тоді, коли інші народи доміно плянували ревістентів, маючи до диспозиції поміч своїх єгальних урядів та їхніх аліантських союзників. ОУН повела український народ до боротьби з німцями значен, що хоча ні збрідки не дістане, до змни тільки на власні сили українського

народу.

Гв'язання членів тимчасового Українсько-го Правління /з яких трьох гестапо замордува-ло/ та провідних постатей ОУН, при допомозі чо-го німці хотіли здушити український опір та боротьбу, виявилось зовсім не вистачаючи за-собом. Український підпільний самостійницький рух, не зважаючи на ті перші гострі репресії, далі ще поширяється та приймає масових розмі-рів. Тоді німці починають такою стосувати ма-сові репресії та збірну відповидальність. Во-ни розгромлюють все організоване легальне жит-тя та переводять масові арешти серед усіх про-варків українського громадянства та вивозять до концентраційних таборів. В парі з тим ішов грабунок українського майна, масові вивози людей на роботу в Німеччину, масові розстріли селян, робітників та інтелігентів. Всі ці засо-би масового терору були вжиті на те, щоб в пер-шій миті зламати український самостійницький рух, та в цей спосіб підготувати ґрунт для повного поневолення України.

Очевидно, що в таких умовах і не доводи-лося говорити про якусьбудь легальну політич-ну боротьбу в окупантському режимі. Боротьбу можна було вести тільки підпільними засобами. Більше того! Супроти масового терору окупанта однією правильною відповиддю могла бути участь діяльнейших народних мас в боротьбі про-ти нього. Почавши від 1941 року, ОУН повела масову політично-пропагандивну та організаці-ну діяльність, щоб поставити в стан мобілізації весь народ до боротьби проти німецьких загарб-ників. Наслідком такої постановки було те, що в 1943 році ціла Україна, отже, робітники, ін-телігенція, а зокрема селянство, стояли у зар-язній боротьбі проти німецьких загарбників та приготинялися до того, щоб боротьбою прийня-ти поворотне большевицьке поневолення, в мі-ру того, як німці уступали з України.

Окремою і найбільш голосною формою національної боротьби українського Народу стала в той час українська повстанча боротьба, яка тривала досі. В 1943 році Україну охопив масовий повстанчий рух. Створені через ОУН в 1942 р. козацькі повстанчі відділи, організовані по цілій Україні, а, головне, в найбільш пригноблених частинах околицях північної, осередньою та південною Україною, Централізує з початком 1943 року одна спільна Головна Команда. В цей спосіб приходить до створення Української Повстанчої Армії /УПА/.

Те, що найбільш характеризує українську повстанчу боротьбу з часів німецької окупації, це передусім: 1. її масовий характер, 2. її стала тенденція до опанування цілих просторів України, адміністрація німців, окупація, виконувана владою в терені і повне виключення з нього ворога.

Всенародний характер УПА полягав в тому, що весь народ прийняв у ній в різних формах активну участь. Боротьба проти Німеччини була особливо вважана українськими масами і тому вона давала УПА повну піддержку. Без активної участі цілого народу в боротьбі і без його допомоги УПА ніколи не змогла б бути розбудованою до тих розмірів, які вона мала. Не могло змоги УПА проводити те, чого не змогли повстанці на Заході, а саме: опанувати цілі простори, заводити на них власні адміністрації, усунути зовсім ворога, в 1943-44 рр. був такий стан на більшості українських земель під німецькою окупацією, що німці опанували тільки головні міста та більші міські центри. На решті ж теренів панувала українська влада, якої доручення виконували український селянин, робітник та інтелігент. На теренах опанованих УПА існували не тільки чисто

восни установи, як військові влади, варотати і ін., але власна адміністрація, хлібний промисел, червоний хрест і т.д. В цей спосіб організовано в той час в Україні своєрідну державу в державі, яка діяла незалежно від амувантів, стоячи з ними весь час в боротьбі. Є зрозумілим, до розворманаче такою силою, УПА завдала вирішальні удари німецькій окупаційній політиці в Україні та у великій мірі причинилася до розвалу на Сході. Розміри акції УПА визначувалися, м.ін., двома фактами: в 1948 році паде на Волині, як добле, в руки УПА німецький автотранспорт, яким їде воєн. С.А. Дотце, при чому він сам гине. В 1948 році від кулі УПА є ранений командир більшовицького фронту генерал Ватутін, який відтан вмирає в шпиталі.

Говорачи про розміри української визвольної боротьби, треба рівно ж сказати про її економічно-політичну концепцію. Вона випливає із фактичного стану, в якому знайшлася Україна в її боротьбі за повну державну незалежність. Українські провідні самостійницькі чинники здавали собі справу з того, що війна на Сході ведеться між двома імперіалістичними потугами, Німеччиною і Росією, передусім за посідання України та що можна з тих потуг прагне до поневолення українського народу. Тому українська визвольна боротьба мусіла звертатися зарівно проти німців як і проти більшовиків.

В цей спосіб ОУН надвигнула концепцію боротьби на два фронти. Ця концепція незабаром після того як німці відступали зі зараз більших територій України, а на їх місце прийшла червона армія і совєтська адміністрація, стала зараз більше оправданого. Совєтські "освободителі" з неомною порожністю поставилися до українського народу і його визвольного руху та старалися на "звільненні" інших територій його

249

нищити, подібно як це робили німці. Рівночасно всі советські агенти на теренах України, окупованих де німцями, дістають інструкції нищити всіма можливими засобами УПА та революційну сітку ОУН, навіть при допомозі німців, укладаючи український визвольний рух більше небезпечним, ніж окупаційну німецьку владу. Так само складували з парашутистів та організованих в Україні більшовицьких партизанських загонів унаслідок спільної змови з боку УПА, а не німецьку армію чи адміністрацію. Таке становище більшовиків де більше підтвердило маси у правильності головних українських визвольних рухів, в правильності розчислювання на власні сили українського народу та єдиного визвольного революційного фронту всіх повсталих обом імперіалістами народів, в правильності гасла боротьби на два фронти проти обох імперіалістів за самостійність української держави. Ця постава мас сильно окрипила й підняла престиж ОУН як керівного, єдиного в той час визвольного-революційного чинника.

В парі з компетенцією і практикою боротьби проти обох тоталітарних імперіалізмів був дальше виявлений такий зміст української визвольної боротьби, який відносився внутрішнім братнім українським народним масам та масам інших повсталих народів і міг найкраще мобілізувати ті маси до боротьби. Українську політичну революційну чинність викладати зі заломом, що в час, коли повстали народи сходять боряться за власну державну незалежність та за соціальне виведення з-під тоталітарного гніту, ядра гасла повної політичної і соціальної свободи найбільше відзеркалюють їхні прагнення. Тому такі іменно гасла лягли в основу програми українського самостійницького руху. Тому це підставовим гаслом, під яким в

той час проходила знаменна боротьба і прох-
дити сьогодні, було гасло "Свобода народам"
і "Свобода людям". В ім'я того кивча по ці-
лій Україні велася пропаганда проти німецько-
го та совєтського імперіалізмів - двох голов-
них поневолювачів, що саме крізь боротьбу за
гегемонію над Європою, за панування над усіми
іншими народами та обоа були предоставниками
найбільше антид-мократичної і антісоціальної
реакції. Подібна пропагандивна акція та мобі-
лізація має до боротьби велася не тільки серед
українського народу, але і серед інших народів
Сходу, поневодених обома імперіалізмами. Нас-
лідком того була участь в повстанчих діях УПА
також інших народів Сходу /грузини, узбеки, та-
тари/, до теорії в УПА окремі національні
відділи. Наслідком того була також проведена
в Україні, на теренах визводених через УПА,
і Конференція Поневодених Народів Сходу в
1942 р., яка дала початок для постійного від-
тин Антібольшевицького Руху Народів /АНР/.

В цей спосіб УПА стала побіч військової
також політичною силою українського народу.
УПА не тільки нищила німецьке заплілля, переру-
вала комунікацію німців, нищила станиці геста-
по, розбивала в'язниці та зліщувала в'язнів,
полонених та вивоз-уваних до Німеччини, а, з
другого боку, організувала зброїті терени та
виконувала на них суверенну владу, але також
вона вела широку політичну акцію на теренах
України та серед других народів. В той спосіб
УПА займала і займає сьогодні на Сході таку
позицію, якої не займала жодна повстанча армія.

Одєї річчю УПА знаменує також ріст позицій
Організації Українських Націоналістів як од-
ної реальної політичної організації на укра-
їнських землях в час німецької окупації Укра-
їни і тепер. Тим не менше однак вже в 1944 р.
стало ясним в Україні, що верхівне керівництво

визвольної боротьби українського народу не може спочивати в руках одної тієї ж партії. До такого переконання треба було прийти у висліді того процесу, який протікав на українських землях в часі німецької окупації України.

Як було вже сказано, перші повстанські відділи були організовані через ОУН. Дуже скоро однак УПА втратила характер повстанських частин одної політичної організації, а набула загальноукраїнського характеру. До УПА ввійшли українські селяни, робітники та інтелігентні, незалежно від того чи вони були членами ОУН, чи ні. З часом процент членів ОУН в УПА став менше в порівнянні з її чисельним складом.

Крім того для існування УПА було konieczним, щоб з нею співпрацювало все населення в селах і містах. Треба було харчувати бійців, одягати їх, мікувати тощо. Тому до безпосередньої співпраці з УПА були притягнені дуже скоро українські дікарі, господарники, суспільні діячі, які часто не були зв'язані з політичною організацією ОУН.

В цей спосіб УПА стала тією спільною збройно-політичною організацією, в якій або при ній змагався весь український народ. Вважить елементи бойовості до визвольної боротьби мусять виконувати накази УПА, як української влади. Так була dokonана загальнонародна консолідація на площині боротьби.

В такій ситуації вкрайною стала потреба дати цій консолідації в масах вислів у верховному керівництві народу. Треба було, щоб у провіді тієї всенародної боротьби став верховний політично-державний орган, в якому були б репрезентовані ті всі сили і чинники, які в той час вели визвольну боротьбу. В цей спосіб діяв в місцях Черни 1944 року на

українських теренах, опанованих через УПА, до скликання національного конгресу, в якому були присутні представники різних політичних середовищ та усіх верств українського народу з усіх земель України. Оцей конгрес покликав до життя українську Головну Визвольну Раду /УГВР/ як найвищий державний орган українського народу на час його боротьби за державну незалежність. УГВР побудована на демократичних основах. Її виконними органами є Генеральні Секретарі, до діять через підлегли їм адміністративні апарати.

Як виходить зі статуту УГВР, її цілю 1, завдання є: "1/ Об'єднати й координувати дії всіх самостійно-визвольних сил українського народу на всіх землях України та поза ними для національно-визвольної боротьби проти всіх ворогів українського народу, зокрема проти московсько-більшовицького і німецько-гітлерівського імперіалізмів, за створення /української самостійної соборної держави /УССД/.

2/ Визначити ідеологічно-програмні напрями визвольної боротьби українського народу.

3/ Керувати всією національно-визвольною боротьбою українського народу аж до здобуття державності і створення органів незалежної державної влади в Україні.

4/ Репрезентувати, як Верховний всеукраїнський центр, сучасну політичну боротьбу українського народу в краю і закордоном.

5/ Покиньте до життя перший український державний уряд та скликати верхо українське всенародне представництво".

З хвилиною повстання УГВР вся влада, яка до того часу виконувалася на опанованих через УПА теренах в імені УПА, згідно ОУН, перейшла тепер до УГВР. Також сама УПА підпорядковується УГВР, як Верховному політичному дер-

зависимому організації. Подібно ОУН, як політична організація висунула над собою зверхництво УГВР, зрозумілим однак є, що з огляду на свою силу, як політична організація, ОУН відіграє вагомий і відіграє поважну роль в УГВР. Тим не менше УГВР є її зверхнім органом, бо вона виступає в собі всі революційні сили України, повстаючи від їх партійно-політичного оприлюднення.

4. В сучасний момент

В кільких місяцях після повстання УГВР наступив німецький відворот з цілоти українських земель і прийшла нова більшовицька заміна. Український народ зустрів її в повній підготовленості до нової боротьби, яку він веде досьогодні. Незалежно від політичних втрат, понесених у війні для суцільної перемоги над гітлеризмом, український народ не здобув своєї повної незалежності. Тому, хоч сьогодні йдуть на Заході спроби, щоб побудувати мир, Україна ніколи ще не скінчила і веде її далі за свою повну незалежність.

Визвольна боротьба українського народу проходить в сучасний момент під керівництвом Української Головної Визвольної Ради, якої осідком є українські землі. Закордонне діє Закордонне Представництво УГВР та її Секретаріат Закордонних Справ. Українська Головна Визвольна Рада є найвищим державним органом України, що в протизвисті до насадженого Москвою т.єв. уряду УГВР є легальним репрезентантом волі українського народу та керує українськими визвольними змаганнями за повну державну незалежність.

Визвольна боротьба українського народу ведеться у формах повстанських дій УПА та інших підпільних формах. Головним завданням

УПА є хоронити українське населення перед
більшовицьким терором нава та мобілізувати
народні маси до боротьби. Українська визволь-
на боротьба ведеться в силішому фронті всіх
народів поневодених або загрожених більшови-
ком, до об'єднується в Антибільшовицькому
вільному Народів /АНН/.

Варна в сучасній комуніт проходить в ССР,
а зокрема в Україні, сильна чистка. Її жертвам
падуть знову українські вчені, мислці та сус-
пільні діячі. Урядана чистка не перший раз
доказує, що легальні можливості боротьби з
режимом в умовах більшовицького тоталізму не
існують. Це змушує поневолені більшовицькою
народи ставити передусім на підвільну бороть-
бу. Не міняє зокрема український народ впро-
доби до роки в Кого боротьби проти більшовиць-
кого імперіалізму. І тому не недоцінювати уда-
рів, які завдають більшовицькі займанці укра-
їнському народові, ми знаємо, що в порівнянні
до інших народів ні до тих ударів найкраще
підготовані, бо Україна розпорядилася великим
досвідом визвольної боротьби та відновітими
кадрами. Це ставить її на визначно місце се-
ред поневодених народів Сходу в їх спільній
боротьбі за розвал ССР та побудову на його
місці близьку вільних незалежних держав на їх
етнографічних територіях.